

Vsa živina se vsaki dan tako snaži, kakor konji, in koncem maja ali pa začetek junija se pa striže. Striči živino posestnik posebno priporočuje; on je v tej zadevi jako natančne skušnje priredil, katere hočem na kratko omeniti.

Kakor znano, redna delavnost kože pospešuje prebavanje v živalskem telesu; da se pa to more zgoditi, mora biti pa koža zmerom čista, brez prahu in druge nesnage. K snagi živalske kože pa ravno s tem zelo pomoremo, da dlako postrizemo. Da je posestnik mogel nasledke striženja spoznati, razdelil je vsa svoja goveda v dva dela: en del je dal striči, drugega pa ne. Vsakih 14 dni dal je vsa goveda vagati in to od časa striženja onega časa, ko so vsa goveda imela zopet enako dlako. To je ponavljal skozi več let, s tem razločkom, da je neostrižena živina bila potem drugo leto ostrižena, med tem ko je potem ostriženo živino drugo leto neostriženo pustil.

Nasledki tega ravnanja bili so, da je ostrižena živina v razmerji z neostriženo izdatno težja postajala in skoraj nič ni podvržena bila boleznim, katere nastajajo vsled slabega prebavanja in vsled poletne vročine.

Tik hleva napravljeno je ograjeno in s sadnim drevjem obsenčeno tekališče za živino, kamor jo v vročih poletnih dnevih spuščajo. Na tem prostoru je tudi odprt vodnjak.

Mlada živina je v posebnem hlevu, ni do drugega leta nikoli privezana ter se v prvih dveh letih po dvakrat na leto striže.

Ovac je na posestvu 800, katere so merino-negreti rodu mešanim z merino-elektoralnem. Hlev za ovce je 6 metrov visok, z izvrstno napravo za odpeljevanje slabega in dopeljevanje dobrega zraka; skozi hlev teče ob poletnem času v zato napravljenih koritih zmerom voda.

Za obdelovanje celega posestva rabi se 12 konj in 14 parov volov.

Kakor sem v zadnjih „Novicah“ uže poročal, je Wiesau-sko posestvo zbog njegove organizacije jako zgledno, tu se ne gleda toliko na zunajno lepoto kmetijskih naprav, kolikor na njih korist. V nasprotnem smislu, namreč da se tudi nekaj na zunanjo lepoto posestva dá, zasluži pa še v grofiji kladski omenjeno biti

posestvo Raten,

imovina nekega Angleža Johnstona. O poljedelstvu tega posestva ne bodem govoril, ker ne kaže nobenih znamenitih posebnosti, toliko bolj interesantna je pa notranja uprava pristave in dvorišča, katera sta čisto podobna kaki angleški farmi.

Prostor med raznimi gospodarskimi poslopi je zaraščen z drevjem in grmovjem, med katerim se razprostirajo okusno napravljene cvetlične grêde. Vsaka reč ima na dvorišči svoj prostor. Tu stojijo lepo v vrsto postavljeni vozovi, tam pa orala; gnojišče, katero je jako umno narejeno, skrito je za zelenim grmovjem; na potih se ne nahaja, kar je drugod zelo navadno, polno slame in sená, povsod vlada največa snaga. Ko bi človeka sem pa tje idoči delavci in glasovi živine ne motili, lahko bi mislil, da je v mestu na kakem javnem šetališči, ne pa na pristavi.

Zunaj pred hlevom na steni, z majhno streho pokriti, visi uprežna oprava konjska in volovska. Gotovo je ta način spravljanja veliko bolj priporočljiv, kakor pa v hlevu, kjer sprideni zrak in vlažnost dosti pripomoreta k hitreji pokvari komatov itd. Kar je pri vprežni opravi usnja, se vsakih 14 dni z mastjo in barvo namaže, kar je gotovo koristno.

Notranja oprava hleva je ravno tako, kakor vnanja, res prav lepa. Hlev je obokan in podprt od dveh vrst stebrov.

Živina je v hlevu postavljena v dve vrsti, tako, da z glavami v sredo gleda. Vsaka vrsta ima svoje jasli, katere so iz lepega kamnja izsekane. Zraven hleva je velik prostor za napravljanje krme, katera se v hlev dovaževa na vozovih, ki tekó po šinah. Taka železnica je narejena po celi daljavi hleva, da se zamore s krmiskim vozom priti do vsake živine. Vozovi so tako veliki, da se lahko za petero goved na enkrat klaje pelje in so tako napravljeni, da se krma lahko kar naravnost v jasli zvrne.

Nad jaslami so izpeljane bakrene cevi, po katerih priteka voda za napajanje živine in čiščenje jaslí. Ker je znano, da pozimi živina dostikrat vsled tega zboli, ker pije mrzlo vodo, zato se v tem času voda zmerom nekoliko zgreje. V prostoru za napravljanje krme se razen drugih reči nahaja parni kotel, ki se deloma rabi zato, da se voda greje, deloma pa zato, da se klaja popravi, ker se le tako pripravljena krma živini polaga. Deloma se pa parni kotel rabi tudi za parni stroj, ki ima nalogo gnati slamoreznico in pa druge stroje, ki raztrgavajo in razrezujejo korenstvo, katero se živini poklada. Poleg tega more pa ta parni stroj o slučajih kakega ognja vodo v vse prostore pristave pumpati, kamor so izpeljane železne cevi.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske novice.

* V Bosni in Hercegovini ne pridelujejo zelenjave za človeško hrano. To pa pogrešajo ondi oficirji naše armade zelo, ki celo trdijo, da vojaki zelo boleajo zato, ker poleg mesenih jedil ne dobivajo prikuhe iz zelenjave. Obrnili so se zategadel na vredništva nekaterih časnikov, naj bi pozvali v Bosno in Hercegovino vrtarjev, ki bi pridelovali zelenjavo in jo prodajali vojakom in drugim rodovinom, ker smejo gotovi biti, da pod varstvom vladnim bodo imeli dobro kupčijo.

Starozgodovinske črtice.

Ilirska in keltska mesta na Kranjskem.

Kolikor se more zgodovinsko dokazati, so bili Iliri in za njimi Kelti (Galci) najstareji narodi, ki so bivali v sedanji kranjski deželi in po njenih sosednjih deželah. Ta naroda sta imela našo domovino več stoletij prej v posestvu, nego jo je dobil mogočni Rimljan, ki se je moral hrabro za njo bojevati. Stari Ilir (ostanki tega naroda so sedanji Albanci) je bil močan, grozovit in po vsem divji. Ni se pečal še s poljedelstvom ali živinorejo, kar človeka blaži, marveč le z lovom divjih živali, katerih je v takratnih gozdih vse polno še bilo, in med njimi takih, kakoršnih dandanes več ni pri nas, na priliko, turi, divji konji. Ob mesu teh živali je živel, z njihovimi kožami se je oblačil, dokler se ni bil seznanil z Rimljani, od kodar je sukno za oblačila dobival. In vendar je tudi ta divji narod jako ljubil svojo domovino ter jo branil napadov družih narodov, zlasti Rimljanov. V poznejših letih so se pa bili Iliri, ko so bili došli v dotiko z bolj omikanimi Kelti, koji so se na Kranjskem naselili, tudi toliko izobražili, da so umeli sredi svojih zaraščenih gozdov zidati utrjena mesta, katera so Rimljane mnogo truda stala, da so jih premagali. Ob sedanjem Krasu na Notranj-